

Kungsbacka

Kommunspezifisk bilaga till A2020 för Kungsbacka Kommun

April 2016

© Utges av Kungsbacka kommun
april 2016

Innehåll

1	Sammanfattning	5
2	Bakgrund	6
2.1	Syfte	6
2.2	Befolkning och bebyggelse	6
2.3	Organisation och infrastruktur	7
2.4	Ekonomiska förutsättningar	11
3	Övriga riktlinjer mål och planer	12
3.1	Nationella Miljömål	12
3.2	Från avfallshantering till resurshushållning - Sveriges avfallsplan 2012-2017	12
3.3	Styrdokument i kommunen med koppling till A2020	14
4	Måluppfyllelse avfallsplan 2010 -2015	15
4.1	Avfallshantering ska bedrivas utifrån ett miljö- och hälsomässigt hållbart perspektiv	15
4.2	Avfallshantering ska ske så att material- och energiåtervinning ökar	15
4.3	Avfallshantering ska ske med god säkerhet och arbetsmiljö	15
4.4	Avfallshantering ska ske kostnadseffektivt	16
4.5	Avfallshantering ska genomsyras av god service	16
4.6	Öka kunskapen kring avfallshantering hos hushållen	16
5	Lokala tillägg till mål A2020	17
5.1	Tryggt för människa och miljö	17
5.1.1	Nuläge Kungsbacka Kommun "tryggt för människa och miljö"	20
5.1.2	Uppföljning Lokala Tillägg: Trygghet för människa och miljö	24
5.2	God säkerhet och arbetsmiljö	25
5.2.1	Nuläge	25
5.2.2	Uppföljning God säkerhet och arbetsmiljö	26
5.3	Kostnadseffektiv avfallshantering	26
5.3.1	Nuläge	27
5.3.2	Uppföljning Kostnadseffektiv avfallshantering	27
5.4	God service	27
5.4.1	Nuläge	27
5.4.2	Uppföljning	28
5.5	Robust avfallshantering	28
5.5.1	Nuläge	28
5.5.2	Uppföljning	28
5.6	Avfallshantering i samhällsplaneringen	29
5.6.1	Nuläge	29
5.6.2	Uppföljning	29

1 Sammanfattning

Utöver de mål som finns i A2020 ämnar Kungsbacka Kommun att lägga till dessa lokala tillägg:

Trygghet för människa och miljö

- Bygga en kretsloppspark i Kungsbacka och upplysa om miljövinster med återanvändning.
- Utveckla samarbete med aktörer som verkar inom återbrukssektorn, såsom begagnathandel och renovering.
- Utredda och implementera utökad fastighetsnära insamling av hushållsavfall.
- Matavfallsinsamlingen ska förbättras genom en ökad utsortering.
- Tillhandahålla fler materialfraktioner på återvinningscentralerna.
- Insamling för återanvändning och återvinning av textilier ska öka.
- Näringsämnen från enskilda avloppsanläggningar ska återföras till kretsloppet.
- Utöka fastighetsnära insamling av farligt avfall.

God säkerhet och arbetsmiljö

- Inventera, kartlägga och skapa en åtgärdsplan för riskfyllda hämtställen.
- Inventera dragvägar och göra om ansökan om dragvägstillägg för att få bättre kontroll och säkerställa att det inte felutnyttjas.
- Ändamålsenliga fordon för insamlingsentreprenad

Kostnadseffektiv avfallshantering

- ID märkning av avfallskärl
- Revidering av renhållningstaxa

God service

- Genomföra mätningar av kundnöjdhet för avfallshanteringen.

Avfallshantering i samhällsplaneringen

- Renhållningen skall se till att i tidigt skede vara inkluderade i samhällsplaneringsprocessen.

2 Bakgrund

2.1 Syfte

Enligt miljöbalken 15 kap 11 § ska det finnas en avfallsplan för varje kommun. Den ska innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och kommunens åtaganden för att minska avfallets mängd och farlighet. Syftet med denna kommunspezifiska bilaga är att beskriva Kungsbacka kommuns nuläge samt inriktning inom avfallsområdet under de närmaste åren. Här redovisas kopplingen mellan den regionala avfallsplanens inriktning, A2020, och de lokala mål som är framtagna i enlighet med Kungsbacka kommuns förutsättningar inom avfallsområdet. Målen kommer att följas upp årligen.

2.2 Befolkning och bebyggelse

Kungsbacka kommun har ca 79 000 invånare och är den näst största kommunen i Göteborgsregionen. Befolkningen ökade med ca 900 personer under 2015. Till invånarantalet är Kungsbacka landets 26:e största kommun.

Kungsbacka kommun är den nordligaste kommunen i Hallands län. Kommunen gränsar i norr till Mölndal, i öster till Marks kommun och i söder till Varberg. Kungsbacka stad är den största orten i kommunen med nästan 20 000 invånare. Den västra delen av kommunen har en lång kustlinje, och östra delen präglas av ett böljande jordbrukslandskap, men där finns också skogar och flera sjöar.

Samhällena Kullavik och Särö utefter kusten i norra delen av kommunen och Onsala och Vallda på Onsalahalvön är populära orter att bo i. Inlandet, i den östra delen av kommunen, lockar också nya invånare med vackert jordbrukslandskap och genuin bebyggelse. Fjärås vid sjön Lygnern, och Åsa och Frillesås vid kusten i söder har fått många nya invånare under de senaste åren.

Kommunen planerar ständigt nya bostadsområden och Kungsbacka är Västsveriges mest expansiva kommun. Det finns 30 290 hushåll och 3 414 fritidshus i kommunen. 71 procent av invånarna bor i eget hus, 21 procent bor i hyreslägenheter och 8 procent i lägenheter med bostadsrätt. I genomsnitt åker varje dag 20 720 invånare till en annan kommun för att arbeta och 7 200 personer kommer till Kungsbacka för att arbeta.

2.3 Organisation och infrastruktur

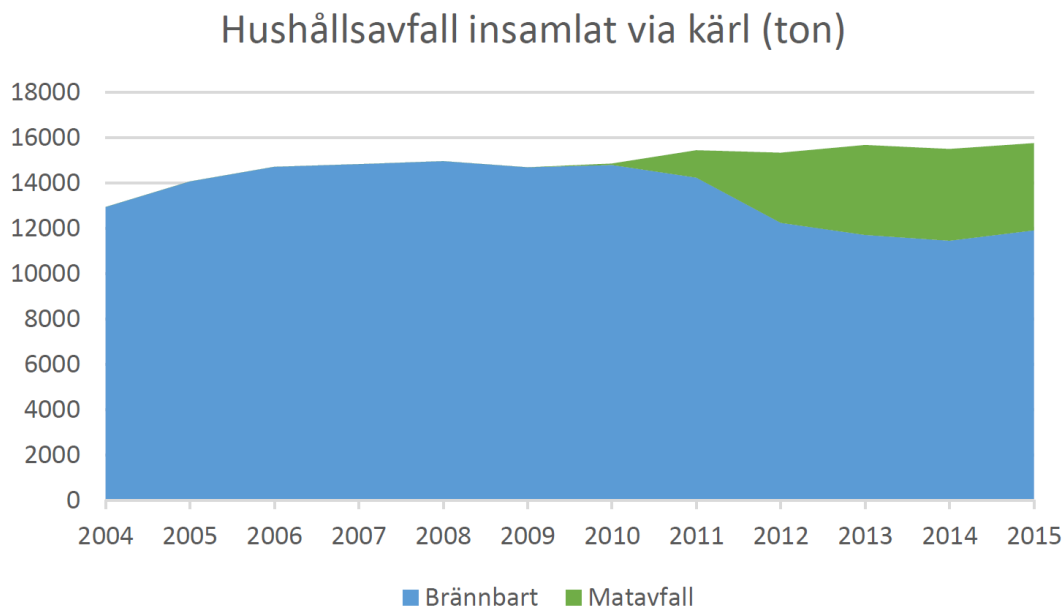
I Kungsbacka är det renhållningsavdelningen inom Tekniska förvaltningen som har det övergripande ansvaret för avfallshanteringen och avfallsplaneringen. Kommunen har lagstiftat ansvar för hämtning, transport och omhändertagande av hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. Det betyder att kommunen inte är skyldig att hämta verksamhetsavfall från butiker, industrier, serviceinrättningar etc. om inte avfallet är likvärdigt hushållsavfall. Kommunen anlitar entreprenörer för all praktisk avfallshandling, som sköts genom avtal som upphandlas enligt LOU. Vid återvinningscentralerna vid Barnamossen, Klovsten och Åsa samt Klovsten omlastning är även driften utlagd på entreprenad.

Kungsbacka kommun har ca 26 000 abonnenter och den vanligaste kunden är den enskilde fastighetsägaren; villaägaren. Övriga kunder är flerbostadshus, samfälligheter och företag, skolor och sjukhus som har verksamheter där hushållsavfall uppstår; t.ex. personalmatsalar och pentryn.

Hushållsavfall

Mat- och restavfall, som uppstår i både hushåll och verksamheter, samlas in i två separata fraktioner (brunt respektive grönt kärl) för de kunder som har valt ”Matavfall Blir Biogas”. I nuläget är det ca 80 % av alla kunder som valt denna taxa. Avfallet hämtas av upphandlad entreprenör och körs till Klovstens omlastningsanläggning. Där komprimeras avfallet och lastas om i större fordon för att köras till Göteborg för behandling. Det brännbara avfallet körs till förbränning vid Renovas anläggning i Sävenäs för energiutvinning och matavfallet körs till Marieholm. Där förbehandlas matavfallet till en trögflytande massa som kallas ”slurry”, som är råvaran till biogasframställning. Den körs sedan i tankbil till en rötgasanläggning; exempelvis i Falkenberg, Laholm eller Skövde, för framställning av biogas och biogödsel.

Normalt hämtningsintervall är varannan vecka för villor respektive varje vecka för lägenheter och verksamheter. Kommunen erbjuder även abonnemanget ”Egen Varmkompost” för de invånare som själva vill kompostera sitt matavfall eller ”Matavfall och Brännbart Restavfall Blandat” avfall (endast grönt kärl), till en högre kostnad, för de som inte sorterar ut sitt matavfall.

Kommunen införde matavfallsinsamling 2010. Som kan utläsas ur diagrammet ovan ökar mängden utsorterat matavfall, men trenden är att totalt sett ökar mängden avfall som samlas in via kärl.

I hushållsavfallet ingår även trädgårdsavfall, som de boende i Kungsbacka kan få hämtat vid tomtränsen (tilläggsabonnemang) eller lämna vid någon av kommunens återvinningscentraler. Grövre grenar, ris och dylikt, som inte kan komposteras krossas och blir till bränsle (som övrigt träavfall) och energi utvinns.

Farligt avfall

Farliga ämnen kan finnas i väldigt små mängder i olika produkter men sammantaget kan de göra stor skada om de hamnar fel. Det är därför viktigt att det farliga avfallet sorteras ut och omhändertas på ett miljöriktigt sätt. Hushållen är skyldiga att sortera ut sitt farliga avfall från övrigt hushållsavfall.

Det vanligaste är att farligt avfall lämnas på någon av kommunens återvinningscentraler där det tas omhand av personal som identifierar och sorterar avfallet för korrekt omhändertagande. Hushåll kan även beställa särskilda röda boxar, där det farliga avfallet kan lagras och samlas in i samband med den fastighetsnära insamlingen. Denna hämtning ingår i renhållningsavgiften.

El-avfall

För hushåll, men även för företag och verksamheter, gäller att allt farligt avfall som hanteras av Elkretsen (elektronikavfall) får lämnas på återvinningscentral. Dessutom är alla butiker med en säljyta för elutrustning som är minst 400 kvadratmeter skyldiga att ta emot smått elavfall (minde än 25 cm) från den 1 oktober 2015. Övrigt farligt avfall från företag tas inte emot på återvinningscentralerna.

Genom avtal mellan kommunerna och elvarubranschen har man kommit överens om att kommunerna samlar in el-avfall och producenterna tar hand om det och bekostar behandlingen. Systemet kallas för Elretur och drivs i samarbete med landets kommuner. El-avfallet tas omhand för demontering, återvinning samt destruktion av farliga material och ämnen. Elkretsen driver ett rikstäckande system för insamling och återvinning av elektriska och elektroniska produkter. Här ingår även batterier, vitvaror som spisar, tvättmaskiner, torktumlare, kyl och frys. All uttjänt elektronik som samlas in transporteras till de förbehandlare som El-Kretsen har avtal med för att förbehandlas och återvinnas.

Avfall med producentansvar

- Returpapper och tidningar
- Förpackningar av papper, papp, kartong, wellpapp, glas, plast och metall
- Elektriska och elektroniska produkter
- Däck
- Bilar
- Batterier

Avfallsmängder från återvinningscentraler och återvinningsstationer i Kungsbacka:

Avfallsfraktion	Mängd 2015 (ton)
Fint brännbart	3649
Metallskrot	1840
Trädgårdskompost	1300
Träavfall	3608
Gips	603
Tegel & betong	1637
Elektronik	1046
Farligt avfall	1470
Deponirest	1152
Asbest	43
Kyl/frys	120
Tryckimpregnerat trä	1263
Bilbatterier	64
Små batterier	11
Wellpapp	450
Tidningar	2790
Glas färgat	1157
Glas ofärgat	547
Plastförpackningar	425
Pappersförpackningar	1087
Metallförpackningar	134

System för tidningar och förpackningar

Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) är ett producentföretag inom återvinningsbranschen som har till uppgift att se till att förpackningar och tidningar i Sverige samlas in och återvinns. Förpackningar och tidningar behandlas huvudsakligen genom återvinning och blir nya förpackningar och tidningar. För närvarande särskiljs 6 olika fraktioner; tidningspapper, färgat och ofärgat glas, pappersförpackningar, metallförpackningar och plastförpackningar. Insamlingssystemet finansieras bland annat med hjälp av förpackningsavgifter som producenterna betalar; dvs. företag som importerar varor, fyller en förpackning och säljer en vara.

Återvinningsstationer

Insamling av förpackningar sker via Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) som ansvarar för ca 30 st. återvinningsstationer inom kommunen. Dessa ingår ännu inte i det kommunala renhållningsansvaret, men Kungsbacka är entreprenör till Svensk glasåtervinning och hämtar glasförpackningar (via underentreprenör) på återvinningsstationerna. Dessutom utförs viss insamling av glasförpackningar och tidningar via fastighetsnära insamling.

Återvinningsstation	Adress
Barnamossen (ÅVC)	Barnamossevägen
COOP	Hantverksgatan
Fjärås Bräcka Grustag	Väg 934 Sättilavägen
Fjärås Bygdegård, mot Tostared	Tostaredsvägen
Fjärås centrum	Rajgräsvägen
Furulidsskola	Furulidsvägen
Gällingekrysset	Gällingevägen
Hede skola	Nidingevägen
Hjälmkrysset	Iglakärrsvägen
ICA Maxi Kungsbacka	Hedebrovägen 50
Iseråsskolan	Smedvägen
Kells Hage	Klaraplan
Kiosken	Älvsåkersvägen
Kullaviks centrum	Kullaviks centrum
OK Varla	Energigatan
P-plats Lindens Torg	Nygatan
Rosengatan	Blomstergatan/Rosengatan
Sjöallén	Sjöallén
Snipen Pendelparkering	Lindomevägen
Särö Livs	Furubergsvägen
Tingbergsvallen	Borgmästaregatan
Vallda Heberg	Valldavägen - Lunnavägen

Vallda Sporthallen	Sporthallsvägen
Vallersviksvägen, vid järnvägen	Vallersviksvägen
Vickans ÅVS	Vickavägen, Pizza Ponde
Vid Presseskolan	Skällaredsvägen
Willys	Göteborgsvägen
Åsa (ÅVC)	G:a Kläppavägen, Åsa
Åsa IP	Hultavägen
Älvsåkersgården	Älvsåkersgårdsvägen
Östen Johanssons gata	Östen Johanssons gata

2.4 Ekonomiska förutsättningar

Den totala kostnaden för den kommunala avfallshanteringen uppgick år 2015 till ca 66 miljoner kronor. Kommunens renhållningstaxa har utformats för att finansiera renhållningens verksamhet och samtidigt styra mot en bättre miljö och bidra till att avfallsplanens mål uppfylls. Nivån på avgiften styrs av kommunens omkostnader för planering, insamling, transport och behandling av avfallet. Avgiften består av olika delar där den fasta avgiften ska täcka kostnader för återvinningscentraler, kundservice, planering och information. Hämtningsavgiften ska täcka kostnader för sopkärl och insamlingen av avfallet hos fastighetsägaren. Återvinningsavgiften är den resterande delen som ska täcka omhändertagandet av avfallet.

3 Övriga riktlinjer mål och planer

3.1 Nationella Miljömål

Sveriges nationella miljömål ger inriktningen för landets miljöarbete, det svenska miljömålssystemet innehåller ett generationsmål och sexton miljökvalitetsmål. För att generationsmålet och flera miljökvalitetsmål ska nås måste avfallsmängderna minska.

Avfall är en del av miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö. Åtgärder inom avfallsområdet påverkar även möjligheterna att nå miljökvalitetsmålen Giftpri miljö, Begränsad klimatpåverkan, Ett rikt odlingslandskap och bidrar även till att nå vissa delar av generationsmålet.

Regeringen har fastställt två etappmål för att öka resurshushållningen på avfallsområdet:

- Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan

Insatser ska vidtas så att senast år 2018 sorteras minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, och minst 40 procent av matavfallet behandlas så att även energi tas tillvara.

- Ökad resurshushållning i byggsektorn

Insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent senast år 2020.

3.2 Från avfallshantering till resurshushållning - Sveriges avfallsplan 2012-2017

Planen anger ett antal prioriterade områden där insatser behövs. Avfallsströmmarnas miljöpåverkan liksom möjligheter till förbättringar har varit vägledande för urvalet. Mål för avfallsplanen omfattar följande områden:

- Hantering av avfall inom bygg- och anläggningssektorn
- Hushållens avfall
- Resurshushållning i livsmedelskedjan
- Avfallsbehandling

- Illegal export av avfall

Hushållens avfall har ett antal underområden med mål för respektive område.

- Återanvändning och förberedelse för återanvändning

Mål: Återanvändningen av hushållens avfall ska öka, bland annat genom att det ska bli enklare för hushållen att lämna material och produkter till återanvändning eller till förberedelse för återanvändning

- Textilier

Mål: Insamling och återvinning av textilier ska öka.

- insamling och materialåtervinning

Mål: Materialåtervinning av hushållens avfall ska öka och minst 90 procent av hushållen ska vara nöjda med insamlingen.

- Elavfall

Mål: Insamlingen av elavfall till materialåtervinning ska öka, speciellt för smått elavfall.

- Nedskräpning

Mål: Nedskräpningen ska minska i städer, i naturområden och längs kuster.

- Resurshushållning i livsmedelskedjan

Mål: Matavfallet ska minska.

Området avfallsbehandling har även ett par underområden

Mål: Alla uttjänta fordon ska lämnas till auktoriserad bilskrotare och sanering och demontering av uttjänta fordon ska förbättras.

Mål: Risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda deponier ska minska.

Området illegal export av avfall har följande mål.

Mål: Det ska inte förekomma några illegala transporter av avfall från Sverige.

3.3 Styrdokument i kommunen med koppling till A2020

Visionen för Kungsbacka kommun säger att *Kungsbacka skall utvecklas till en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar kommun.*

Med siktet på visionen finns stöd för de mål och åtgärder som presenteras i A2020 och denna lokala bilaga till A2020.

Kommunfullmäktige och nämnden för Teknik sätter mål för avfallsfrågor.

4 Måluppfyllelse avfallsplan 2010 -2015

4.1 Avfallshantering ska bedrivas utifrån ett miljö- och hälsomässigt hållbart perspektiv

Detta mål berör såväl insamlat avfalls sammansättning som insamling och behandlingsmetoder.

Den största insatsen för att påverka miljöpåverkan från avfallet under denna avfallsplan har varit att införa separat matavfallsinsamling för biogasproduktion.

Även andra insatser, miljöstyrande taxa och informationsinsatser tillkommuninvånare har minskat miljöpåverkan från insamlat avfall.

Alla renhållningsfordon som används i kommunen drivs på 100 % förnyelsebart bränsle. All personal som kör renhållningsfordon i upphandlad entreprenad har genomgått utbildning i sparsam körning.

4.2 Avfallshanteringen ska ske så att material- och energiåtervinning ökar

Införande av miljöstyrande taxa där de mest resurssnåla insamlingsformerna är billigare än mer resursintensiva alternativ har påverkat insamlade avfallsmängders sammansättning radikalt sedan 2010. År 2012 samlades 50 % av tillgängligt matavfall i kommunen in, 2015 är insamlingsgraden 63 %.

Matavfall som samlas in går till energiåtervinning genom biogasproduktion. Rötrest används som gödning på åkermark.

Avfallshanteringen inom kommunorganisationen har utvecklats och 2013 hade samtliga skolor och förskolor i kommunen separat matavfallsinsamling.

4.3 Avfallshanteringen ska ske med god säkerhet och arbetsmiljö

En god säkerhet och arbetsmiljö uppnås genom att hantera befintliga förutsättningar för avfallsinsamling och att påverka stadsplaneringen för att möjliggöra en säker avfallshantering.

Vid infrastrukturplanering fungerar renhållningsavdelningen som kontrollinstans för att säkerställa att avfallsutrymme och hämtplatser ges tillräckligt med utrymme. Ett omfattande arbete med att förändra hämtplatser med arbetsmiljöbrister har påbörjats

och en del åtgärder har gjorts. Dock återstår många hämt-platser med arbetsmiljöbrister.

Tyvärr har antalet återvinningsstationer i kommunen minskat de senaste åren då återvinningsstationer tagits bort på grund av nedskräpning och klagomål från närboende.

4.4 Avfallshanteringen ska ske kostnadseffektivt

Historiskt har kostnaderna för avfallshanteringen i Kungsbacka varit mycket låga. Detta har tyvärr påverkat verksamheten med eftersatt underhåll och andra brister i verksamheten. De verkliga kostnaderna för avfallshanteringen har skjutits på framtiden. Detta har medfört att avfallstaxorna har behövts höjas de senaste åren för att täcka upp för de delar av verksamheten som eftersatts.

Ett aktivt samarbete med Göteborgsregionen bedrivs. Genom samarbetet verkar Kungsbacka med större tyngd gentemot producenter och andra intressenter till avfallssystemet för att åstadkomma en kostnadseffektiv avfallshantering.

2014 byttes dåvarande entreprenör, Renova, mot flera olika aktörer med motivet att avfallshanteringen skulle bli mer kostnadseffektiv.

4.5 Avfallshanteringen ska genomsyras av god service

Ett antal åtgärder finns kopplade till detta mål. Tyvärr har endast ett av dessa mål delvis uppnåtts.

Renhållningsavdelningen har arbetat med förslag för etablering av kretsloppspark i Kungsbacka kommun.

Utveckling av återvinningscentral i Särö-Kullavik har inte genomförts. En planerad utveckling av återvinningsstationerna har inte genomförts, antalet stationer har istället minskat. Med följderna att resterande stationer överbelastas, och försvårar en god service. Mål om 85 % nöjda kunder har inte uppnåtts, 2015 var kundnöjdheten 72 %.

4.6 Öka kunskapen kring avfallshantering hos hushållen

Information till kommuninvånarna har fokuserat mycket på införandet av matavfallsinsamling som har genomförts de senaste åren. Information förmedlas kontinuerligt via hemsida och kundservice. Vid övertagandet från Renova togs kundtjänsten in till kommunen och har skötts av Kungsbacka direkt under 2015.

5 Lokala tillägg till mål A2020

5.1 Tryggt för människa och miljö

Avfallsminimering och återanvändning

Mål i A2020:

- Hushållsavfallsmängden som uppstår ska år 2020 vara lägre än år 2008.

Lokala tillägg:

- Bygga en kretsloppspark i Kungsbacka och upplysa om miljövinster med återanvändning.

Genom att bygga en kretsloppspark i Kungsbacka erbjuds kommuninvånarna möjlighet att lämna material till återanvändning vilket leder till mindre avfallsmängder. Att bygga en kretsloppspark och informera kommuninvånarna om miljönyttan med att återbruka är några av de förslag som Naturvårdsverket ger för att nå det nationella målet om att öka återanvändningen.

- Utveckla samarbete med aktörer som verkar inom återbruchssektorn, såsom begagnathandel och renovering.

Ett utökat samarbete med externa aktörer som kan verka på en kretsloppspark behövs för att realisera syftet med en kretsloppspark. Ett utökat samarbete möjliggör också en utveckling av återbrukande även innan en kretsloppspark finns tillgänglig. Syftet med målet är att främja återbruk för att avfallsmängderna ska minska.

Resurshushållning

Mål i A2020:

- Andelen material som samlas in för materialåtervinning ska öka och resultera i en materialkvalitet som kan ersätta jungfruliga material.
- Mängden producentansvarsmaterial i det brännbara hushållsavfallet ska minst halveras.

- Minst 50% av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker tas omhand så att växtnäringen utnyttjas. Allt insamlat matavfall ska gå till biogasproduktion.
- Energikvalitet och exergimängd (tillgänglig energi av högsta möjliga energikvalitet - främst el och bio- eller syntesgas) ska öka per avfallsmängd.

Lokala tillägg:

- Utredda och implementera utökad fastighetsnära insamling av hushållsavfall.
För att nå målen i A2020 om att minska mängden producentansvarsmaterial i det brännbara hushållsavfallet och öka materialkvaliteten i insamlat återvinningsmaterial behöver befintligt insamlingssystem för materialåtervinning utvecklas. Nuvarande system för materialåtervinning är underdimensionerat och har inte önskad tillgänglighet. I samband med att kommunerna troligtvis övertar insamlingsansvaret från Förpacknings- och Tidningsinsamlingen AB är det lämpligt att åtgärda brister i insamlingssystemet för att nå uppsatta mål.
- Matavfallsinsamlingen ska förbättras genom en ökad utsortering.
Merparterna av invånarna i Kungsbacka har matavfallsinsamling. Men en stor andel av uppkommit matavfall lämnas i kärl för brännbart avfall, trots att det finns insamling av matavfall från hushållet. Mer information om nyttan med att sortera ut matavfall behöver nå invånarna. Renhållningen bör utreda orsakerna till att utsorteringsgraden är låg och genomföra åtgärder för att öka utsorteringen.
- Tillhandahålla fler materialfraktioner på återvinningscentralerna.
För att uppnå renare materialslag bör avfall som lämnas på återvinningscentralerna sorteras i fler fraktioner. Omhändertagande av olika materialslag gynnas av en utökad sortering.
- Insamling för återanvändning och återvinning av textilier ska öka.
I linje med Sveriges nationella avfallsplan bör Kungsbacka tillåta och uppmuntra andrahandsaktörer att placera ut insamlingsbehållare för textilinsamling i kommunen, och se till att krav ställs på dessa aktörer för att säkerställa att seriösa aktörer anlitas.
- Näringsämnen från enskilda avloppsanläggningar ska återföras till kretsloppet.
För att möjliggöra återföring bör enskilda avloppsanläggningar anläggas med teknik så att bästa möjliga miljönytta uppnås. En följd blir att avloppsslam kan uppkomma i flera olika fraktioner/kvalitéer och hantering av respektive fraktion ska optimeras. Följande riktlinjer bör tillämpas.
 - Restprodukter från fosforfällor ska återföras till jordbruksmark. Lokalt omhändertagande ska främjas.
 - Slam från extremt snålspolande toaletter har hög kvalitet och bör rötas och återföras till jordbruksmark. Slammet bör inte belasta reningsverken. Lokalt omhändertagande ska främjas.
 - Övrigt slam hanteras i reningsverk.

Miljöpåverkan

Mål i A2020:

- Mängden elektronikavfall respektive farligt avfall i det brännbara hushållsavfallet ska minst halveras.
- Energiåtgång, mängden fossilt CO₂-utsläpp, NO_x och partiklar per insamlad mängd hushållsavfall ska minska. Med avseende på CO₂ ska minskningen i insamlingsledet vara minst 30 %.
- Nedlagda deponier i regionen ska inte medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Lokala tillägg:

- Utöka fastighetsnära insamling av farligt avfall.

Genom att öka insamlingsmöjligheterna för farligt avfall kan felsorteringen av farligt avfall minska. Farligt avfall bör samlas in både fastighetsnära och i anslutning till försäljningsställen.

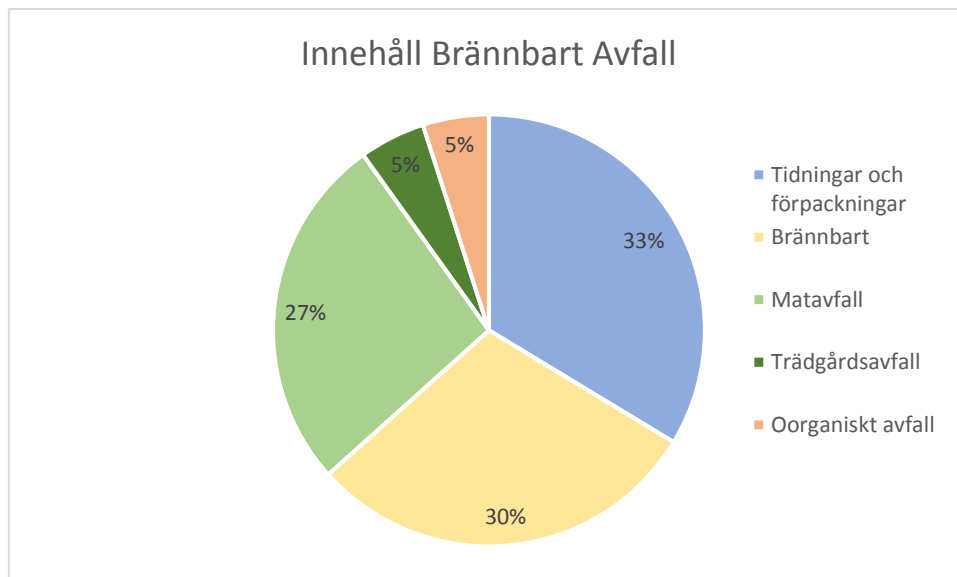
5.1.1 Nuläge Kungsbacka Kommun "tryggt för människa och miljö"

För att minska avfallsmängderna görs idag en del insatser i Kungsbacka. Det finns sedan lång tid tillbaka samarbete med återbruksverksamheter som samlar in varor för återbruk på återvinningscentralerna, varorna säljs sedan i återbruksverksamheternas egna butiker, inom eller utanför kommunen. Samarbetet är viktigt och en utveckling av samarbetet bör ske genom en kretsloppspark. I början av 2016 kommer en förstudie om en kretsloppspark att tas fram. Förstudien ska redovisa behovet och vinsterna med en kretsloppspark. Många kommuner, både i regionen och nationellt planerar för eller har byggt kretsloppspark för att förändra avfallets sammansättning och öka återbrukandet. Genom att samla insamling och försäljning på en plats ökar kopplingen mellan konsumtion och avfallsuppkomst.

Plockanalys

Under 2015 utfördes plockanalys av fastighetsnära insamlat hushållsavfall. I plockanalysen redovisades innehållet i hushållsavfall som samlats in hushållsnära. Avfallet som analyserats är matavfall från villor respektive flerfamiljsfastigheter. Brännbart avfall från villor och flerfamiljsfastigheter med utsortering av matavfall. Även villor och flerfamiljsfastigheter utan matavfallsinsamling har analyserats.

Innehållet i det brännbara avfallet, som samlas in i grön tunna innehåller material som borde lämnats till materialåtervinning eller biogasproduktion.

Figur 1. Innehåll i brännbart avfall i Kungsbacka.

Av figur 1 framgår att den största delen av innehållet i den brännbara fraktionen kan och bör sorteras för materialåtervinning eller biogasproduktion.

Matavfall

Andelen matavfall i det brännbara avfallet varierar mellan 18-36 % (22-41% 2012). Minst matavfall återfinns i brännbart avfall från villor med separat matavfallsinsamling i brunt kärl. I denna kundgrupp lämnas ett kilo matavfall (av totalt tre kilo) i det brännbara avfallet per hushåll och vecka.

I flerbildsfastigheter med matavfallsinsamling lämnas 1,7 kilo matavfall i det brännbara avfallet per hushåll och vecka. I flerbildsfastigheter som inte har matavfallsinsamling lämnas 3,5 kilo matavfall i hushållsavfallet per person och vecka.

Förpackningar

En tredjedel av det brännbara avfallet som samlas in i Kungsbacka utgörs av förpackningar och tidningar. Mängden förpackningar och tidningar varierar mellan olika boendeformer och insamlingstjänster. Boende i villa med matavfallssortering lämnar minst förpackningar och tidningar i det brännbara avfallet, ca 30 kilo per person och år. Boende i flerbostadshus lämnar mer förpackningar och tidningar i det brännbara avfallet.

Att sortera ut mer material till materialåtervinning ger en miljönytta då resurserna tas tillvara bättre. Därför är det intressant att jämföra insamlade mängder till

materialåtervinning med de volymer som hamnar i det brännbara avfallet för att utröna vilken förbättringspotential som finns. Idag lämnas 30-50 % av förpackningarna i Kungsbacka till energiåtervinning istället för att materialåtervinnas.

Förpackningar & tidningar	Glas	Papper	Plast	Metall	Tidningar
Materialåtervinning	21 kg	13 kg	5 kg	1,7 kg	35 kg
Brännbart avfall	2-4 kg	9-17 kg	13-29 kg	1,8 -2,3 kg	4-19 kg

Tabell 1. Förpackningar och tidningar i Kungsbacka kommun till materialåtervinning respektive energiåtervinning, vikt per person och år.

För två materialslag (glas och tidningar) samlas merparten av materialet in till materialåtervinning. Cirka tio procent av abonnenterna har en tilläggstjänst där glas och tidningar samlas in fastighetsnära. Det bör vara en bidragande orsak att just dessa fraktioner samlas in i högre grad än övriga fraktioner. En större andel av återvinningsmaterialen hamnar i det brännbara avfallet för boende i flerbostadshus. Ansvaret att samla in förpackningar och tidningar ska enligt regeringsbeslut övertas av kommunerna. I samband med detta ansvarsövertagande är det viktigt att se över och optimera insamlingssystemet för de olika materialslagen. Fokus bör vara på att komplettera snarare än att ersätta befintliga insamlingssystem.

Farligt avfall

2015 gavs alla butiker som säljer elektriska produkter ett ansvar att ta emot motsvarande använd produkt vid försäljning av ny vara. Stora butiker gavs även ett ansvar att ta emot småelektronik oavsett om lämnande kund köper ny vara eller ej.

I Kungsbacka erbjuds abonnenter kostnadsfri insamling av farligt avfall i röd box efter beställning.

Utsläpp från avfallstransporter och avfallsbehandling

I Kungsbacka samlas avfall in av entreprenörer och avfallsbehandling ske på olika anläggningar i Sverige. Förbränning av brännbart avfall sker i Sävenäs kraftvärmeverk i Göteborg. Utsläpp relaterade till avfallstransporter styrs genom krav mot entreprenör. I nuvarande avtal ställs krav att alla sopbilar, för fastighetsnära insamling, ska drivas på biobränsle, samt att elhybrid ska användas i stadsmiljö. Andra avfallstransporter, från mellanlagring till behandling styrs på EURO klassning av motor och miljöklassning av drivmedel, miljöklass 1.

För att påverka utsläppsvärden från avfallsbehandlingen är det i grunden förändring av avfallets sammansättning som behöver åstadkommas. En viss påverkan kan åstadkommas genom förändringar i behandling (förbränning).

Statistik för insamling och behandling sammanställs av GR och redovisas i en gemensam uppföljning för hela A2020, resultat för respektive kommun redovisas där.

Nedlagda deponier

Länsstyrelsen och Kungsbacka kommun har under hösten 2014/våren 2015 arbetat med ett projekt där länsstyrelsen har inventerat de nedlagda deponierna. Inventeringen innefattade dels en riskbedömning av deponierna och en prioriteringsgrund för eventuella åtgärdsbehov. Inventeringen har skett genom den så kallade MIFO-metodiken. Totalt inventerades 16 stycken deponier. Av dessa hamnade två deponier i riskklass 1, åtta deponier i riskklass 2, fem stycken i riskklass 3 och en i riskklass 4. De deponier som fått en hög riskklass (1 och 2) är de där det behövs ytterligare utredning och eventuellt även någon form av åtgärder. Att gräva bort en hel deponi och därefter återdeponera massorna anses inte vara något realistiskt åtgärdsalternativ. Istället kan olägenheter förhindras genom att minska spridningen av lakvatten. Detta kan ske med t.ex. mer effektiv täckning av deponin och i vissa fall lokal lakvattenrening.

De två deponierna som hamnat i riskklass 1 är Barnamossens deponi och Svinholmens deponi. Samtliga deponier kommer att ses över för skyddsåtgärder. Barnamossens deponi är i dagsläget inte sluttäckt. Sluttäkningsarbetet kommer att påbörjas under 2016. Sluttäkningsplanen för Barnamossen redovisar att sluttäkningsarbetet kommer att pågå fram till 2040. Den långa sluttäckningstiden beror på svåra geotekniska förhållanden samt att sättningar i deponin måste avstanna innan sluttäckningen kan slutföras. Svinholmens deponi kommer att undersökas närmare under 2016-2017 och en åtgärdsplan kommer att tas fram specifikt för denna deponi.

5.1.2 Uppföljning Lokala Tillägg: Trygghet för människa och miljö

- Bygga en kretsloppspark i Kungsbacka och upplysa om miljövinster med återanvändning.
Målet följs upp årligen genom sammanställning i uppföljning av avfallsplan.
- Utveckla samarbete med aktörer som verkar inom återbruchssektorn, såsom begagnathandel och renovering.
Målet följs upp genom redovisning av aktiva samarbeten inom återbruchssektorn, jämförelse av utveckling från basår 2015.
Årlig rapportering i uppföljning av avfallsplan.
- Utredda och implementera utökad fastighetsnära insamling av hushållsavfall.
Målet följs upp av genomförda utredningar och aktiviteter kring fastighetsnära insamling av hushållsavfall.
Årlig rapportering i uppföljning av avfallsplan.
- Matavfallsinsamlingen ska förbättras genom en ökad utsortering.
Målet följs upp av genomförda utredningar och aktiviteter kring sorteringsgrad.
Årlig rapportering i uppföljning av avfallsplan.
- Tillhandahålla fler materialfraktioner på återvinningscentralerna.
Årlig uppföljning av vilka materialfraktioner som finns på återvinningscentralerna och jämförelse med tidigare år, basår 2015.
- Insamling för återanvändning och återvinning av textilier ska öka.
Årlig redovisning av insamlade mängder textil på återvinningscentraler.
- Näringsämnen från enskilda avloppsanläggningar ska återföras till kretsloppet.
Årlig uppföljning av återföring av fosfor till jordbruksmark, redovisning av transporter kopplade till återföringen.
Årlig uppföljning av hur slam från extremt snålspolande toaletter har hanterats.
- Utöka fastighetsnära insamling av farligt avfall.
Årlig redovisning av mängden farligt avfall som har samlats in fastighetsnära.

5.2 God säkerhet och arbetsmiljö

Mål i A2020:

- Arbetsskador ska minska till minst samma nivå som riksgenomsnittet för samtliga branscher i Sverige.
- Antalet olyckor inom avfallshanteringen med tredje person inblandad ska minst halveras.

Lokala tillägg:

- Inventera, kartlägga och skapa en åtgärdsplan för riskfyllda hämtställen.
Genom att sammanställa de avvikelser som berör riskfyllda hämtställen som inkommer från entreprenören som sköter insamlingen går det att dokumentera och kartlägga dessa. De ställena ska sedan analyseras för att se vilka åtgärder som behövs för att säkerställa god säkerhet och arbetsmiljö och sedan genomföra dem.
- Inventera dragvägar och göra om ansökan om dragvägstillägg för att få bättre kontroll och säkerställa att det inte felutnyttjas
De hämtställen som har dragväg kommer att granskas för att se att de krav som ställs för att det ska vara möjlig uppfylls. Kraven som ställs kommer även att ses över och specificeras tydligare. Processen för att skaffa dragavstånd kommer också att skärpas till med en ansökan där hämtstället granskas noga innan dragavstånd kan beviljas.
- Ändamålsenliga fordon för insamlingsentreprenad
Kommunen ska ställa krav på att entreprenören använder fordon som är ändamålsenliga och inte utsätter personal för onödiga risker i arbetet vad gäller säkerhet och framkomlighet.

5.2.1 Nuläge

- I nuläget finns en arbetsgrupp som består av medlemmar från både renhållningsavdelningen och entreprenör för att få med alla sidors aspekter i arbetet. De risker som utreds mest i nuläget gäller hämtställen med backning eller annan begränsad framkomlighet. Dessa dokumenteras och sammanställs med vad uppföljningen på problemen var.
- Entreprenör sammanställer de arbetsskador som uppstår i arbetet och meddelar dessa till renhållningen. Med sammanställningen skickas även åtgärder som har gjorts för att skadorna inte skall uppkomma igen.

5.2.2 Uppföljning God säkerhet och arbetsmiljö

- Inventera, kartlägga och skapa en åtgärdsplan för riskfyllda hämtställen.
Redovisning av kartläggning och åtgärdsplan av riskfyllda hämtställen.
Årlig redovisning av genomförda åtgärder.
Uppföljning kommer att ske genom noggrann dokumentation av inventeringen av arbetsmiljöproblemen. I den dokumentationen skall det gå att utläsa vilka problem som finns och hur många av dem som har blivit åtgärdade och hur det gjordes.
- Inventera dragvägar och göra om ansökan om dragvägstillägg för att få bättre kontroll och säkerställa att det inte felutnyttjas.
Uppföljning om implementering av ansökningsförfarande för dragväg.
Årlig redovisning av inventerade dragvägar.
- Ändamålsenliga fordon för insamlingsentreprenad
Årlig uppföljning av incidenter och olyckor som beror på insamlingsentreprenadens fordon.

5.3 Kostnadseffektiv avfallshantering

Mål i A2020:

- Avfallshanteringen i regionen ska utföras med hög kvalitet i förhållande till kostnad.

Lokala tillägg till målen:

- ID märkning av avfallskärl
Samtliga kärl kommer att taggas för att få en detaljerad och korrekt bild över hur många kärl som finns i kommunen. Taggningen kommer också kunna ge möjlighet till att bättre ge uppföljningar till att anpassa abonnemang och tjänster för kunder till att bli så kostnadseffektivt som möjligt. En full överblick gör också att det går att åtgärda de fel som ligger i systemet och kan belasta renhållningskollektivet med felaktiga kostnader.
- Revidering av renhållningstaxa

Taxan för renhållningen kommer att genomgå en grundlig revidering för att se till att renhållningen i kommunen sker så kostnadseffektivt som möjligt men ändå ser till att fylla målen för miljöstyrning.

5.3.1 Nuläge

Taggningen slutförs under 2016 och i samband med detta inkommer avvikelser och fel som åtgärdas löpande för att se till att kunderna faktureras för rätt abonnemang.

5.3.2 Uppföljning Kostnadseffektiv avfallshantering

- Uppföljning sker genom att lista de kärl som blivit taggade och jämföra med det totala antalet kärl som finns.
- Kontroll att kunder har rätt antal kärl till respektive abonnemang.

5.4 God service

Mål A2020:

- Minst 90 % av hushållen ska vara nöjda med avfallshanteringen.

Lokalt tillägg:

- Genomföra mätningar av kundnöjdhet för avfallshanteringen.

För att kunna uppnå målet att 90 % av hushållen ska vara nöjda med avfallshanteringen krävs mätningar som kan utvärdera kundnöjdheten. Renhållningsavdelningen bör därför utföra etablerade kundnöjdhetsmätningar för avfallshanteringen. Användandet av etablerade mätmetoder är viktigt för att få tillförlitlig data samt för att kunna jämföra resultatet med andra kommuner. Förslagsvis används SKLs återkommande kundnöjdhetsundersökning ”kritik på teknik” eller motsvarande.

5.4.1 Nuläge

Kundnöjdhet har tidigare utvärderats genom SCBs undersökning ”Nöjd medborgarindex”. Mätningar genom denna undersökning är inte lämpliga för att

utvärdera kundnöjdhet för avfallshanteringen då frågorna har ett snävt urval. Resultat från genomförda mätningar presenteras i tabell nedan.

Mätning	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2015
Nöjd medborgarindex för Renhållning i SCB:s undersökning	74	73	72	80

Vidare arbete för ökad kundnöjdhet som genomförts är:

Information om ändrade sophämtningsdagar i lokalpress och på hemsidan, men informationen har inte nått fram till alla.

På Barnamossen har skyltningen förbättrats och trafiksäkerheten ökats med nya linjer på vägen.

5.4.2 Uppföljning

Årlig redovisning av kundnöjdhetsmätningar.

5.5 Robust avfallshantering

Kompetensförsörjning

Mål A2020:

- Rätt kompetens och jämn åldersfördelning.
- Utveckla och tillvarata ny kunskap för att bibehålla en modern avfallshantering.

5.5.1 Nuläge

Renhållningsavdelningen omvärldsbevakar och deltar i kurser för att säkerställa att Kungsbacka kommun bibehåller en modern avfallshantering.

5.5.2 Uppföljning

Alla de kurser som renhållningsavdelningen deltar i kommer att läggas in i en kunskapsmatris för att få en överblick över den kunskap som finns.

5.6 Avfallshantering i samhällsplaneringen

Mål A2020:

- Planer för att klimat-anpassa tillståndspliktiga anläggningar ska vara klara år 2015.
- Avfallshantering ska beaktas i alla skeden av samhällsplaneringsprocessen.
- Hög beredskap och kompetens för risk- och krishantering.
- Behandlings- och hanteringskapaciteten i avfallssystemen, inklusive förorenade massor ska vara säkrade.

Lokala mål:

- Renhållningen ska se till att i tidigt skede vara inkluderade i samhällsplaneringsprocessen.

Detta görs delvis genom att vara en remissinstans och delvis genom att ta fram material för samhällsplaneringen med krav gällande renhållning som bör uppnås.

5.6.1 Nuläge

Renhållningsavdelningen får remisser från de samhällsplanerande instanserna och kommer med förslag för att skapa de bästa förutsättningarna för avfallshantering. Förbättringspotential finns i att tidigare i planeringsprocessen inkomma med synpunkter på utformningen utifrån ett avfallsstrategiskt synsätt.

5.6.2 Uppföljning

Årlig redovisning av delaktighet i genomförda projekt samt i vilket skede i processen som synpunkter har beaktats. Redovisning av andelen av genomförda projekt för att mäta förändring mellan år, basår 2015.